

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Negatiua in re præsentī sententia recentiorum Thomistarum primorum
scientiæ mediæ impugnationum fuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

ad promittere, ac reuelare Prophetis supra recitatis. Etenim tunc ita libere sub ea hypothesi se decretorum, & actuum sciret, ut quæst. 3. ostendimus, quod satis erat, ut serio promitteret, & vere reuelaret. Sed tamen licet verum statum medium futuritionis contingentis conditionate conditionatum illud de se disparatum ex decreto Dei haberet, quia tamen ratione, & comparatione creatæ contingentiam, & libertatem illius status non habet; sed solum respectu Dei (cui soli liberum est in ea hypothesi decretum, à quo sub ea hypothesi conditionatum poneretur) de eius cognitione à Deo cum cæterorum decretorum conditionatorum cognitione simul, semelque agitur.

7. Video in aliquibus ex his conditionatis de se disparatis, ac non disparatis ratione decreti sub ea conditione de se disparata libere concipiendi aliqua esse per libera causas, creatas etiam, neque à solo Deo, exequendas: in quibus futura alia conditionata contingentia, & libera creatis causis, & conditionibus suis necessario intercedunt: & que generali questionis præsentis decisione continebuntur: quandoquidem, ut diximus tota hæc questio vniuersim de creatis omnibus futuris conditionatis contingentibus, & liberis respectu causarum, & conditionum creatorum sub quibus, si apponerentur, forent, verfat. Voluimus autem (quia ad hæc ab aliis, quæ futura conditionata vocibus sonant, discernenda de disparatis conditionatis, earumque veritate aliquid prænotare oportebat) ita exacte disparatorum conditionatorum naturam, & veritatem euoluere, ut iterum examinandum non esset quæstionibus aliis apud alios non magno operæ pretio profusus, an hæc à Deo, an etiam per scientiam, quam vocamus mediam, cognoscantur: constat enim ex dictis quouis ex declaratis modo veritatem obiectiuam in se habere, ac proinde secundum se à Deo cognoscibilem, cognitamque eius omniscientia esse. Item nonnulli in modo postremo declarato n. 6. ad scientiam vere, & strictè conditionatam, & mediam pertinere posse; si hæc, ut ostendimus, ad futura contingentia, & libera conditionata respectu Dei cognoscenda extendatur.

CERTAMEN II.

Negatiua in re presenti sententia Recentiorum Thomistarum primorum scientiæ mediæ impugnatorum fuit.

1. Sententia negans Deo scientiam contingentium sub conditione futurorum secundum se, & intrinsecam eorum obiectiuam veritatem, sed solum coniecturalem, & probabilis prudentis eorum scientiam in Deo admittens, fuit omnium non admodum recentiorum Thomistarum, qui scilicet primo apud sanctæ Inquisitionis Tribunalia: deinde apud sedem Apostolicam Molinam nostrum scientiæ eorum exscriptura, Patribus, & principibus theologicis efflorem accusarunt. Sententiam hanc typis primus mandauit Thomista Hyeronimianus Cabeza 3. p. q. 1. a. 3. d. 1. §. 2. a. num. 380. Ledefma Dominicanus d. 2. de scientia futurorum contingentium dif. 2. concl. 5. fol. 590. affirmantem oppositam sibi improbabilem dicens. Neque aliud potuit docere, qui omnem viam cognoscendi eiusmodi futura secundum se Deo à principiis propriis, & Thomisticis præcluserat: fol. siquidem 574. col. 2. §. Primus modus negat contingens futurum cognosci à Deo in suis causis proximis. Quod autem futura contingentia conditionata in præsentia æternitatis cognoscat, nec ipse, nec Thomista villos admittit. Omnia enim huius generis futura eodem modo, ac via eadem in eorum sententia cognoscuntur. In eorum autem pluribus, quæ scilicet absolute nunquam erunt, fueruntque, ea præsentia æternitatis non adest: quare neque in ea poterunt à Deo cognosci. Sed neque in decreto conditionato ex parte obiecti, & absolute ex parte actus, quod impugnatur, & interius ineptum esse ait fol. 582. & cum Vazquez d. 67. c. 4. num. 21. & Soario lib. de scientia conditionata c. 7.

n. 9. eius decreti impugnatoribus) refellit. Vltima denique eorum contingentiam à Deo cognoscendorum (non in seipsis, ut contendimus contra Thomistas) via est in decreto prædeterminatio omnino conditionata tam ex parte actus, quam obiecti: & hoc modo non Thomistæ recentiores fecerunt eorum sententiam in Deo à Ledefma contra ipsos admitti, ac minime ab eo admittam fateretur Hyeronimus Viues Dominicanus d. 19. na. 9. apud nostrum Matthiam Borull, in defensione scient. med. d. 4. sect. 1. num. 238.

2. Eidem negatiuæ sententiæ subscripsit Balchazar Nauarrere Dominicanus 1. p. q. 14. a. 14. controu. 56. §. 2. concl. 6. & §. 3. prope finem omnem eorum scientiam formalem Deo negans, solumque virtualem admittens. Quia in re, licet quid amplius, quam Thomistæ reliqui negasse videatur, me tamen iudicæ, id ipsum, quod alij nec quidquam amplius negat, scilicet probabiliter, quæ in conditionibus est, ad ea quæ sub illis forent, coniectanda, formaliter à Deo cognosci, non ipsa futura; quia solum respectu absolute futurorum est in Deo actualitate decretum, in quo cognosci ab ipso queant, ut §. 3. citato docet circa futura conditionata: *At vero nihil proprium certum, ex quo colligere possimus determinationem conditionatam*, inquit ille: eamque eius probabilitatis cognitionem, & scientiam Dei formalem virtualem futurorum illorum scientiam esse: quia eius obiecti scientia est: ex quo (ni Dei perfectioni, atque in cognoscendo infallibilitati, & certitudini aduersaretur) coniecturaliter futura illa acutius, meliusque nobis cognoscere: quod ipsum reliquos Thomistas docuisse, dum Deo scientiam coniecturalem, falsitatisque obnoxiam, & dubitatis comitem tribuerunt, primum, & vrbatum erit æstimare. Nannius item Cabeza 3. p. post q. 62. & solut. ad 12. contingentium conditionatorum scientiam Deo negat, atque in 1. yris, & Sidonis meliorem solum dispositionem, quam Corozotis & Bethlaniis ad conuersionem sub eisdem signis à Deo cognitam, ait Ripa Dominicanus etiam 1. p. q. 14. a. 13. conditionatorum contingentium scientiam absolute, ac sine vlla limitatione Deo negauit: quin decreti absolute ex parte actus, & conditionati ex parte obiecti meminere, sicuti nec Cabeza, eandem sententiam probabilem esse docet Curiel lib. 1. controu. 7. a. 1. nu. 37.

3. Sed præter hæc testimonia veteriorum Thomistarum, qui primi hæc de re typis scripta euulgarunt, reliqui ætatis illius in eadem fuere sententia, ipsi Thomistæ recentioribus. Ledefma siquidem citatus post recitatam fol. 574. editionis Salm. anno 1611. nostrorum, (quos alienos ab schola diui Thomæ ait) scientiam decreta Dei cognitione eiusmodi futurorum, negatiuam oppositam refert fol. 579. col. 2. subditque: *Hanc sententiam sequuntur omnes discipuli D. Thomæ, qui hac tempestate interpretantur illum, & omnes, qui sequuntur eius doctrinam in materia de auxiliis diuinæ gratiæ*. Franciscus Zamel è iuratis pene Thomistis 1. variat. disput. in 1. p. dub. 5. ita scribit: *Alij theologi putauerunt, Deum non cognoscere futura conditionata: quia cum talis futuritio non sit vera, neque reponenda condicio illo tempore, otiosa esset, & impertinens cognitio illorum futurorum: & post pauca: Vnde nonnulli theologi hæc difficultate pressi dixerunt scientiam, quam scriptura insinuat, Deum habere de his futuris, solum esse coniecturalem quandam cognitionem, in qua sententia veniunt enumerandi omnes illi, qui censent in Deo vnicam præcisè esse rationem cognoscendi certo futura contingentia, nimirum realem præsentiam eorum in mensura æternitatis. Qui autem ita sentientes, nisi Thomistæ sunt? & de Nauarrere quidem testatur Ioannes Gonzalez Albella Dominicanus d. 44. sect. 2. na. 12. & conditionatorum contingentium scientiam formalem, & decreta absolute ex parte actus circa illa negasse. Id ipsum de Thomistis testatur curius Discaleceus Theologus Salmantinus 1. p. tract. 3. dicens: *Prima sententia asserit, quod iuxta Scripturam Sacram Deus non cognoscit prædicta certitudine futura contingentia conditionata, de quibus loquimur. Ita Ledefma & alij ex iunioribus Thomistis*.*

4. Hæc omnia fusius solito recitauit, ut appareat, quo iure primus dixerit de se, suisque Dominicanis Mattheo Rispoli 1. de auxil. concl. 1. *Auerte nos cum aduersariis conuenire, Deum habere perfectam scientiam futurorum conditionatorum*.

conditionatorum. Secundo Ioannes à S. Thoma Dominicus, i. i. p. d. 20. ar. 1. conuenitur, quod nostri abique vilo fundamento tubicent de Thomistis antiquis triumphum, quasi testimonis, & rationibus suis negantes Deo contingentium conditionatorum scientiam conuenirent, ab eaque sententia scholæ Thomistica succellentes deterruerint adeo, vt licet alio diuertere sint compulsi (ne omnino in nostra viderentur castra transire, manusque inimicis victoribus dare) scilicet ad eam quæstionem: an ea contingentia cognoscantur à Deo in decreto absolute ex parte actus, & conditionata ex parte obiecti: Cum quæ illa, imò nulla unquam dubitatio inueniatur, aut fuerit Dominicanis cum testibus controuersia de hoc puncto: an Deus simpliciter cognoscit ista obiecta conditionata futura? sed an Deus cognoscit illa certo, & infallibiliter ante decretum suum. Idque ex thesi verique disputandum proposita Romæ à Clemente Papa 8. itacim probat. Sed historiam huius authoris, & simulum disputationum harum Romæ habitatum apocrypham, & falsum decreto addito declarat Innocentius Papa Decimus. Nec multum authoritatis historis suis conciliat, qui in re presentia recitata suorum Magistrorum typis, & publice oculorum vixit data testimonia cæco, & obtinatio inficiatur: imò & cum veritate, & cum seipso pugnat. Eodem quippe loco pag. 111. faretur, aliquos ex Thomistis (à non admodum scilicet recentibus) decreta absolute ex parte actus, & conditionata ex parte obiecti circa plura, quæ ad hanc prouidentiam non spectant, futura conditionata non admittit: sine quibus concordia Thomistarum sententia, vt idem statuit, eorum scientia in Deo esse non potuit. Et neque hic, (scilicet decreta eiusmodi circa ea conditionata, quæ ad præsentem Dei prouidentiam spectant) ita esse illis certum, quin possint aliqua scriptura loca exponi in sensu probabili sine talibus decretis. Teste igitur ipso Thomistæ illi scientiam probabilem solum, seu coniecturalem eorum contingentium, vel (vt verbanus loquar) probabilitatis eorum in Deo admittunt: vnde a. 2. pag. 620. ait: *Recedimus tamen ab his Thomistis, qui reuocant concedere decreta Dei libera circa talia obiecta conditionata.*

5. Maioris tamen miraculi initit est Hieronymus Vives Dominicanus Valentinus lib. de primatu diuine libertatis &c. contra scientiam mediam, qui vili peritque datis testimonis Thomistarum apud illustrem scientiæ medicæ defensionem à nostro Francisco Annato edicam Tolosæ anno 1645. dicere audeat d. 19. an. 9. sententiam affirmantem, Deum certo scire futura conditionata in decreto omnium Thomistarum certo fuisse, & quidem vt ea testimonio non extarent Hieronymo Vives, Rispoli & Ioanni à S. Thom. suorum Dominicanorum Thomistarum principia, eorumque consequentia satis esse debebant, vt plures Thomistarum pro scientia hac negatiua esse crederent: aliquosque pro affirmatiua fuisse mirarentur. Primo enim præsentiam in mensura æternitatis contingentia nulla pro statu conditionato habent, eorumque pluraque, quæ nunquam absolute erunt, (in quibus sunt conditionata, quæ in scriptura assignantur) cum tamen à Thomistis Molinæ fere coarctatis, imò (vt hi volunt) à pluribus antiquis, quos refert Aluarez d. 10. de auxiliis tota ratio cognoscendi futura, & sine qua nullum sciri à Deo potest, sit præsentia eorum realis in mensura æternitatis: vt inde merito recitatus Zumel huius sententiæ de necessitate præsentie realis futurorum in mensura æternitatis, vt Deo cognoscantur authores omnes pro sententia negante Deo conditionatorum scientiam vniuersum recitent. Secundo cum eiusmodi futura, non, nisi in decreto actuali Dei conditionato ex parte obiecti in horum Thomistarum recentium principis cognosci à Deo possint, certum illis, vel inde esse debet Ledesma, Navarrete, & Thomistas alios vetustiores, qui suborta iam apud aliquos de scientia conditionatorum decreta ista horrebant, & impugnabant, & alios, quibus, & in mentem non venerant, eorum contingentium scientiam Deo denegasse, etiam si eorum aliqui adeo expresse de hac sua sententia non loquerentur, credere Recentiores isti debent.

6. Accedit, Thomistas omnes, etiam ab huius controuersie initio, scientiæ medicæ prin os impugnatores in de eam impugnasse, quæ à Dei scientia adæquate in scientiam

tiam visionis, & simplicis intelligentiæ diuisa fuerit, ac semper diuidenda adæquate foret; cum tamen horum contingentium scientia ad neutram posset spectare: ex quo eorum scientiam, quam Molina inducebat, à Deo relegandam absolute clamabant. Præterea quoniam eorum illud argumentum contra nostras tendebat, quod ex testimonis Augustini, Properi, & Hilarij dicentium semipelagianos recurrentes ad opera conditionata, si diutius viuerent, in paruulis illis ante vltim rationis decedentibus altero baptizato, altero non baptizato assignasse opera futura, quæ non essent futura efformabant, nisi vt futura conditionata neque futura vilo modo esse ex testimonis Thomistæ illi ostenderent: ac prouide à Deo cognoscibilia non esse: nulla enim, siue Patribus, siue Thomistis illis in eo argumento mentio, an ex Dei gratia, an ex viribus naturæ conditionata illa opera forent, sed solum esse futura. Adde, Thomistas illos primos inde præcipue horum conditionatorum scientiam in primis impugnasse, quod semipelagianorum doctrina foret: quæ nunquam, nec contra, neque pro decreto hoc, in quo ea conditionata à Deo cognoscantur fuit, sed solum de diuina eorum cognitione, quam nostri defendebant, eliminanda, quin si de decreto illo, in quo conditionata cognoscantur, non autem de sola eorum scientia, Thomistæ illi primi cum nostris tot machinis, accusationibus, atque ad scandalum vsque publicum, tumultibus vbique cesserant, minus fortassis prudentes apud aquos rerum æstimatores haberentur.

7. Etenim, si æqui iudices rerum esse velimus, quæ precor prudentia contra Molinam, & nostros primi illi Thomistæ adeo turbarentur, atque ad Inquisitionis tribunalia, & sedem Apostolicam hæresis deferrent, quod conditionata omnia, quorum pleraque nunquam absolute erunt, fuerint, & esse, & cognosci abique actuali decreto à Deo, tunc docerent, cum tot Catholici, sapientisque theologi docti, laudati que scriptis contra Caluinitas, & Lutheranos docebant, nullum futurum contingentis, & liberum à decreto Dei illud efficaciter decernente in sui existentia, aut cognitione pendere: cum certum omnino sit, plus (vt sic loquar) decreti futuris absolute, quæ aliquando absolute erunt, opus esse, quam conditionare futuris, quæ plerumque nunquam absolute erunt, sed in hypothesi, suspensæ, & sub conditione solum essent, si conditio poneretur. Nota item omnibus theologis tunc etiam erat sententia Patrum, Magistris, & S. Thomæ (de qua postea) docentium præscientiam futuris absolute latius præfinitione, Deique decreto, ac prædeterminatione patere: ac prouide futura etiam absolute sine decreto à Deo præfiri. Qui ergo viri docti (imò non probatæ amentie) Molinam, & nostros hæresis toties appellarent, quod conditionata solum futura absque vilo eorum diuino decreto sciri à Deo docerent: scientia igitur ipsa de conditionatis contingentibus, nihil de ea cogitantibus doctis illis viris, ac primum in solis semipelagianis eam animaduertentibus, & legentibus, atque ab Augustino, Prospero, & Hilario tam scientiam illam, quam ipsam conditionatorum futuritionem, licet alio repudiata videntibus, in causâ fuit, vt turbarentur, ac hæci, & prædeterminationis suæ physice zelo eam auerterentur: nec negarent solum, sed hæresis semipelagianæ toties accusarent. Mitto ex illorum solutionibus ad loca scripturæ, quæ Certam. 3. proponemus, satis ostendi illos, vel absolute scientiam conditionatorum contingentium, vel (quod eodem recidit) eius certitudinem, & infallibilitatem Deo negasse.

8. Cum ergo, tam è veterum Thomistarum testimonis propriis, & aliorum Thomistarum etiam relationibus, quam ex scholæ Thomistica principis, & his cum nostris contestatione, & argumentis liquido constet, primos illos Dominicanos rei scholasticæ proceres scientiam conditionatorum contingentium Deo denegasse, nostrosque Doctores pro illa cum scriptura, & Patrum testimonis, tum rationibus acerrime pugnauisse, tamque ipsa Ioanne à S. Thom. & reliquis scientiæ medicæ nuperis impugnatoribus facientibus) nemo Thomistarum Dominicanorum, cuiusque scholæ sequacium eam conditionatorum contingentium scientiam Deo non dederat: viderit lector, an soliorum solum sonitus, inaneque umbra (vt Ioannes à S. Thom. aiebat) esset triumphum de aduersariis

ORTEGA
In la part
D Via

riis à nostris conelamari, & ut ipse ait, *Tubicinari*, atque hostes ad nos transire, manulque dedisse clatis vocibus asserere: sed certe nostri præ modestia sua nihil horum præstiterunt; sed solum quod recta disputandi methodus exposcit, difficultates, quæ in controuersia hac de scientia media esse poterant, ut consilio vitaretur, eorum quamque proponentes, antiquam illam Dominicanorum Patrum cum nostris controuersiam, an contingentium conditionatorum scientia in Deo admittenda sit? & ipsorum negatiuam sententiam fideliter, ut vidimus, retulerunt. Non desuere tamen ex aliis qui hanc nostrorum de hac in re aduersariis non inani folioerunt: sicut fauili acclamationibus victoriam celebrauerunt: R. P. Fr. Petrus à S. Ioseph, è sacro S. Bernardi Ordine in defensione S. Thomæ à phytica prædeterminatione d. 2. sect. 10. n. r. sub fin. ita scripsit: *Quod Thomista mentem doctoris in hac re nunquam effecuti sint, vel ex eo constat, quod illi admodum varij sint in questione de scientia conditionalium, quam verj amemus. Nam initio cum primum agitari cepit controuersia de auxilijs diuinis gratia aliqui omnino negabant Deo scientiam futurorum sub conditione; sed postea conuicti manifestis scripturae testimonijs, talem scientiam admittunt.* Gabriel Penotus Canonici regularis S. Augustini in propugnaculo humane libertatis lib. 3. c. 26. n. 2. ait: *Thomista initio responderunt, futura conditi nata à Deo coniecturaliter solum cognosci; sed postea assidua concertatione certiores facti affirmarunt, Deum illa certo, & infallibiliter cognoscere.*

CERTAMEN III.

Affirmatiua sententia vera, & omnibus iam scholis communis stabilitur.

1. **C**erta adeo, & aperta veritas est, Deum non solum causas, seu conditiones, sub quibus contingens conditionatum esset, si ponerentur, probabiliusque illius apponendi fundamenta, quæ in eis sunt perfectissime cognoscere: sed ipsa etiam contingentia sub eis conditionibus apponenda esse, si conditiones apponerentur: ac proinde scientiam Dei ad eiusmodi contingentia conditionate futura secundum se, propriamque sui veritatem spectata terminari, ut non solum easlere Dominicanæ, & Scoticæ scholæ, earumque affectis omnibus cum nostra, eiusque affectis; sed Academicis, & Theologis omnibus conueniret: ideoque auctores pro illa singularem non refero; sed vno verbo iam omnes: videatur Herize d. 7. de scientia, c. 1. n. 7. quinimo Ioannes à S. Thom. cit. a. 1. & 2. nauum difformem suæ scholæ antiquioribus proceribus à nostris imponi clamat, qui illos pro negatiua sententia fideliter referebant. Solus Anonymus de ordine apud Annatum nostrum d. 3. defensionis scientiæ mediæ contra ipsum c. 1. sub initium argumento 1. in antiqua iam negante sententia videtur perflittere; sed tam sunt, & illud & reliqua occultis huius doctoris de ordine argumenta deordinata, & seiphs subruentia, ut aperta, ac non velata facie, & in occulto etiam à rardo, & hebre homine proponi minime potuerint. Caterum, etsi affirmatiua sententia adeo vera, certa, constanque iam omnibus sit, ac negatiua adeo infra mortuos amandata: quia tamen singularia, & sinistra hominum ingenia fedas, & emortuas opiniones ad æcotum suorum discursuum tenebras fascitandi insautiam habere potestatem: operæ pretium nobis visum est, sententiam affirmantem sine suorum fundamentorum, & rationum luce non relinquere; ne posthac emortuæ negatiuæ manes & latuæ vel appareant, vel vbi primum apparuerint, displiceant.

2. Et in primis affirmantem sententiam adeo certam, fideique consonam reputant, ut ex aduersariis plures, ut oppositam negatiuam censuris grauibz inflectunt. Franciscus Zumel supra a. 13. d. 8. concl. 1. ait: *Non est tutum negare infallibilem, & certam cognitionem futurorum in Deo, de nostrisque assertionem subiungit: Hac assertio est*

D. Augustini lib. de bono perfo. c. 10. & tom. 3. d. 5. post concl. primam: *Non solum non esse tutum id negare, sed neque vilo pacto ferendum.* Cuius cit. controu. 7. a. 4. nostræ tandem subscrit, utpote scriptura, & Patribus magis consona, & necessaria pene difficultatibus theologicis soluenda: *ruendisque fidei veritatibus*, inquit, Stapletonius in id Matt. 11. n. 21. de conditionata Tyriorum, ac Sydoniorum præ Bethsairitis, & Corozainitis agens: ac de scientia coniecturali, seu probabilis eorum ex dispositione causarum, & conditionum abque verbi Dei corruptela intelligi non posse. Alexander Pelantius t. p. q. 14. d. 5. contrariam sententiam merito à nostro Molina ait, vocatam periculosa in fide. Illustissimus Ferdinandus Mascareñas de auxilijs diu. grat. par. 3. & 4. d. 2. Hæc scientia (scilicet media) ab his tantum repudiari potest, qui nec diuinas litteras apte interpretantur, nec doctrinam Patrum perspicam habent, nec satis considerant diuina prouidentia, prædestinationis, & gubernationis ord. nem. Quo autem iure hæc ita scripserint, & relati proxime Doctores, alique plures innominati ab Herize tract. 1. d. 7. c. 3. n. 14. sine, negatiuam sententiam tutam in fide non esse, sed prorsus periculosa dixerint, is solum ignoret, qui aperta pro scientia Dei erga contingentia sub conditione futura testimonia iam à nobis subiungenda, non solum non intellexerit, sed ne legere quidem: ut mirum sit pios illos Thomistas recitatos illis respondere, ac detorqueere sensum fuisse conatos.

3. Nullus ferè est Scripturæ Sacre liber, in quo scientia hæc Dei futurorum conditionate contingentium non exprimitur. Gen. 11. de Nembrot, & socijs turrim, quæ cælum peringeret molientibus ait Deus: *Ceperunt hoc facere, nec desissent à cogitationibus suis, donec eas opere complerent.* non quidem absolute: neque enim absolute eas compleuerunt, sed sub conditione, n. à Deo impedirentur linguarum diuisione, vel aliter Exod. 34. prohibentur Iudæi à Domino per Moysen alienigenas uxores ducere: *Ne postquam fuerint fornicata, fornicari faciant & filios suos in Deos suos.* Cumque ita Salomoni iam grandæuo ob uxores gentiles, Moabitissas, Amonitas, Idumæas, Sydonias, Hebræas, & Pharaonis filiam accideret, notatur 3. Reg. 11. num. 13. hanc prophetiam in Salomone fuisse impletam, sic ab Spiritu sancto sensus recitatur: *Non ingrediemini ad eas, neque de illis ingrediemini ad vestras: certissime enim auertens corda vestra, ut sequamini Deos earum, vbi illud certissime hic ab Spiritu sancto, sue scilicet illius prophetiæ interprete, additum ostendit, ut doctè obseruat nolter Ruiz in altis similibus conditionum, etiam conditionatorum, diuinis prædictionibus esse subintelligendum: quo scientia eorum coniecturalis ex omnibus scripturæ locis, quæ de eorum diuina prædictione, & scientia proinde (neque enim Deus quæ nescit reuelare, & dicere à sano quopiam dici potest) conditionatorum contingentium à Deo efficaciter propulsatur. Tercio extrax hæc veritas 4. Reg. c. 2. vbi petenti Eliseo Magistri Elisei spiritum duplicem, hic respondit: *si videris me, quando tollar à te, erit tibi quod petisti: si autem non videris, non erit.**

4. Eodem lib. Reg. c. 13. num. 18. Eliseus Regi Iouis sistenti in tertia terræ percussione itatus ait: *Si percussisses quinquies, aut sexies, sine sepius, percussisses Syriam usque ad consumationem: nunc autem tribus vicibus percussit eam.* Vbi plura futura conditionata prædicuntur, sicuti in duobus immediatis testimonijs, licet conditio disparata de se sit, tamen extrinsecus conducentium ad conditionatum habet, vel necessariam, si Dei promissio, vel decretum actuale sit, vel liberam saltem respectu Dei, si solum ponatur sub conditione decretum ex quo ad conditionata libera respectu creaturarum valet consequentia. Quinto: Hieremias 38. dubium Sedechiam de euentu sic alloquitur: *Si profectus exieris ad Principes Regis Babilonis, viuet anima tua, & ciuitas hæc non succendet igne: & saluum eris tu, & domus tua: si autem non exieris, tradetur ciuitas hæc in manus Chaldaeorum, & succendent eam igne: & tu non es fugies de manu eorum.* Cumque de transfugis Iudæis ad Chaldaeos, ne ab eis traderetur, & illuderetur, si exiret, sollicitus adhuc esset Sedechias, respondit iterum Hieremias: *Non te iradent.* Sextum testimonium delinmur ex 3. Ezechielis, vbi Dominus illum ad domum Iudæ mittit, is ait: *Non ad populum*